

Vandi fyri Funningsfirði sigur dansk VKI-frágreiðing

Fjørðurin tolir ikki fleiri alistøðir

— kanningin hjá VKI er alt ov ófullfíggið og sigur einki um vind og sjóvarfall, sum hava stóra ávirkan á útskiptingina. Neyðugt at gera kanningar í tvey ár, um vit skulu kunna siga nakað um fjørðin sigur føroyskur havfrøðingur, sum heldur, at føroyingar eiga at gera hesar kanningar sjálvir, istaðin fyri at lata danir gera tær.

Spurningurin um hvørjar avleiðingar útbýgging av vatnorkuni í Eysturoynni fer at hava á Funningsfjørð og alingina har, hevur verið nakað frammi í orðaskiftinum um orku-útbýggingina hjá SEV nú í seinastuni.

Tað eru tey, sum halda, at tekur SEV allar áirnar, sum renna í Funningsfjørð og førir tær í Eiðisvatn, so verður grundarlagið heilt tikið undan alingini har á fjørðinum, og vit missa møguleikar, sum kunnu verða eitt stórt iskoyti til samfelagshúshaldið.

Aðrir halda, at útbýgging SEV's hevur als einki at týða fyri alingina á Funningsfirði.

VKI

Nú hevur so dansk stovnurin VKI, Vandkvalitets Instituttet, gjørt eina kanning og frágreiðing fyri Landsverkfrøðingstovnin. Henda frágreiðing snýr seg um Funningsfjørð.

Kanningin er júst komin til Føroya og er ikki almenn enn. Men Sosial-

urin hevur frætt, at niðurstaðan í frágreiðingini er tann, at tað eiga ikki at verða lögð fleiri alibrúk á Funningsfirði, tí tað er ikki nóg mikið av ilt í sjónum til tess, at fjørðurin kann bera meira aling.

Henda niðurstaða hevur fingið fólk at spyrja, hvat kann henda, um SEV fer at taka allar áirnar eisini!!! Metingarnar eru nógvar og hava vit biðið Boga Hansen, sum starvast á Fiskirannsóknarstovuni um eina viðmerking. Hann er útbúgvin havfrøðingur/hydrografur.

Vit spurdu Boga Hansen, um ætlaða vatnorku-útbýggingin hjá SEV fer at oyðileggja Funningsfjørð heilt. Til tað sigur hann:

— Tað er ikki so lætt at svara uppá. Tað, sum er avgerandi, er spurningurin um útskipting, t.v.s. hvussu nógvar reint vatn við ilt í kemur inn í fjørðin uttan úr havi og hvussu skjótt tað »brúkt« vatnið inni í fjørðinum verður skolað úr honum.

Útskiptingin verður

drivin av trimum kreftum: Tilføringin av feskum vatni frá ánunum, vindi og sjóvarfalsstreymi.

Ætlaða vatnorku-útbýggingin fær ávirkan á tilføringina av feskum vatni men ikki á vind og sjóvarfall. Tí mugu vit vita, hvør av hesum trimum kreftum er týðningarmest fyri at svara spurninginum, men teoretiska grundarlagið er ikki nóg gott til, at ein kann seta seg niður og rokna tað út uttan viðari, tað krevur mátingar á staðnum, og tær eru ongantíð gjørdar.

Bogi Hansen visir á, at meðan hann starvaðist á Staðisútbúgvingini, gjørdi tey eina tilika kanning á Skálafirði og tó at hon ikki var fullfíggið, so bendu úrslitini á, at har var vindurin avgerandi; regnið hevði minni at týða.

— Persónliga vildi eg mett, at sama helst man vera galdandi á Funningsfirði, men uttan mátingar er tað ilt at siga við vissu

og aftrat tí er sjálvsagt spurningurin, hvat hendur, tá long tíðarskeið við stilli eru. Tá er ofta litið regn eisini, men skal ein meta um møguleikan fyri árinu, mugu tøl setast á, og tað gerst ikki uttan beinleiðis mátingar, sigur hann og heldur fram:

Vit standa enn á berum

— Á heysti 1982 gjørdi eg saman við Kára Mortensen, biokemikara, eftir áheitan frá alinevndini uppskot um eina kanning av dálking í sambandi við aling. Hetta uppskot var í tveimum og annar parturin fevndi um kanningar av útskipting á Skálafirði, Kaldbaksfirði og Funningsfirði. Eftir ætlanini skuldu Heilsuføðisliga Starvsstovan, Náttúrugripasavnið og Fiskirannsóknarstovan gera kanningar. Alinevndin fekk pening frá Løgtinginum til at gera kanningar-

nar, men tá saman um kom vildu teir ikki hava okkum til at gera kanningar og formaðurin í alinevndini bað í staðin danska stovnin Vandkvalitetsinstituttet (VKI) gera fyribils kanningar. Tær vórðu gjørdar, og frágreiðing er nýliga komin, men hesar kanningar fevndu ikki um nakrar mátingar av útskipting, so vit standa enn á berum.

Bogi Hansen vónar, at tilíkar kanningar nú fara í gongd. Hann visir á, at á fundi í summar bað fráfarni lögmaður teir gera eina nýggja kanningarætlan og hava tey søkt um pening á komandi figgjarløg.

— Verður hann jättadur, byrja vit kanningar í summar. Hinvegin hava vit frætt, at landsverkfrøðingurin hevur biðið VKI gera uppskot um nýggja kanning, so enn er ógreitt hvussu verður, leggur Bogi afturat.

Tvey ár at gera kanning

— Kunnu vit tá í dag siga nakað um, antin vatnorkuútbýggingin hjá SEV tekur grundarlagið undan alingini á Funningsfirði ella ikki?

— Tá vit í fyrstu atlegu, fyri nøkrum árum síðani vórðu spurdir, um útbýggingin hjá SEV fór at skaða Funningsfjørð, søgdu vit, at við vissu kundi tann spurningurin ikki svarast uttan eina gjøllari kanning. Vit høvdu vónað, at kanningin, sum VKI gjørdi fyri Yvirfrøðingarnevndina fór at geva eitt grundarlag fyri einum svari, men hvørki hon ella henda seinna frágreiðing, sum nú er komin, gera tað, og niðurstaðan er, at eitt endaligt svar uppá spurningin kann ikki gerast fyrr enn ein gjøllari kanning er gjørd og tað tekur eini 2 ár, endar Bogi Hansen.

jan



Funningsfjørður kann gerast okkum ein sannur dyrgripur í framtíðini sum alifjørður, men verður Eiðisvatn útbýgt til vatnorku so verða allar áir Funningsfjarðarmegin tiknar og eingin tilrenning verður í Funningsfjørð.

Ársins útsøla byrjar mánadagin kl. 9

Gunder Harratoy